

Limanowska "Inka" oraz jej koledzy z BCh-LSB i AK

*„Nie chcemy sierpów ani młotów
i obrzydl nam germański wróg.
Na pomstę mamy dziś ochotę,
za Polskę spłacić krwawy dług.*

*Myśmy rebelianci,
polscy partyzanci.
Poszliśmy w las,
bo nadszedł czas,
bo nadszedł czas”*

**De Press – „Myśmy Rebelianci”
(„Myśmy Rebelianci. Piosenki Żołnierzy Wyklętych”,
Muzeum Powstania Warszawskiego 2009)**

Sanitariuszka z powołania

Genowefa Kroczek przyszła na świat 14 czerwca 1919 r. w Przyszowej (gmina Łukowica leżąca w Małopolsce, między Limanową a Nowym Sączem). Pochodziła z zamożnej i oświeconej rodziny chłopskiej, która angażowała się w działalność ruchu ludowego, a swoim dzieciom pragnęła zapewnić jak najlepsze wykształcenie. Syn państwa Kroczków, starszy brat Geni, został zawodowym dentystą. Sama Kroczkówna również miała aspiracje związane z medycyną: planowała zostać lekarką lub pielęgniarką. Według różnych źródeł, dziewczyna ukończyła gimnazjum albo szkołę pielęgniarską. Legitymowała się świadectwem dojrzałości i mogła pójść na studia. Wybuch II wojny światowej spowodował, że otrzymała ona szansę, aby spróbować swoich sił jako osoba ratująca rannych i chorych. Genowefa, przedwojenna członkini Związku Młodzieży Wiejskiej RP „Wici”, stanęła bowiem na czele powiatowego (limanowskiego) Zielonego Krzyża[1]. Pod tą nazwą krył się wydział sanitarny Ludowego Związku Kobiet, jednej z cywilnych przybudówek do Batalionów Chłopskich[2].

Koordynatorka i instruktorka

Kroczek, jako wysoko postawiona działaczka LZK-ZK, organizowała w podległych sobie wioskach (np. w Młyńczyskach, Wilczyskach i Kiczni) konspiracyjne szpitale. Placówki te – do których udało się przyciągnąć prawdziwych lekarzy – udzieliły pomocy kilkudziesięciu potrzebującym ludziom. Wśród nich było dwudziestu pięciu partyzantów BCh, ale też czterech żołnierzy sowieckich, co dowodzi, że ludowcy współpracowali z Armią Czerwoną przy wyzwaniu polskich ziem spod okupacji niemieckiej. W lazaretach zakładanych przez Genowefę radzono sobie z takimi problemami, jak złamania kości, rany postrzałowe czy trudne przypadki zapalenia płuc. Na tym jednak aktywność Kroczkówny się nie kończyła. Zdolna Genia prowadziła także ożywioną działalność edukacyjną. Przede wszystkim, szkoliła pielęgniarki i sanitariuszki (łącznie było to kilkadziesiąt kursantek, spośród których część trafiła później do plutonów BCh). Niosła również oświatę ludności wiejskiej, propagując zasady higieny oraz podnosząc świadomość chłopów dotyczącą tyfusu i czerwonki.

LSB „Opór”

Genowefa Kroczek posługiwała się w konspiracji pseudonimem „Lotte” (aczkolwiek była też znana jako „Lotka” i „Lutka”). Owo przybrane imię stanowiło hołd dla pewnej niemieckiej wolontariuszki, która w ramach działalności dobroczynnej odwiedziła szpital psychiatryczny i została zamordowana przez któregoś z tamtejszych pacjentów. Gdy Kroczkówna obierała ten obco brzmiący pseudonim, nie przypuszczała jeszcze, że w przyszłości sama zginie z ręki swojego byłego podopiecznego. Ale o tym później. Podczas II wojny światowej Genia była nie tylko komendantką lokalnego Zielonego Krzyża, lecz także szefową sekcji sanitarnej oddziału Ludowej Straży Bezpieczeństwa „Opór” (pod szyldem LSB funkcjonowały liczne jednostki Batalionów Chłopskich, które w 1943 r. odmówiły scalenia z Armią Krajową[3]). Grupą „Opór” dowodził Wojciech Dębski „Bicz” pochodzący ze Starej Wsi na Limanowszczyźnie. Temu wybitnemu „leśnemu” zawdzięczamy wiele udanych akcji, np. rozbrojenie czterdziestoosobowego oddziału Niemców w Podegrodziu (Nowosądeckie).

Ubecy Wyklęci

Dalsze losy Ludowej Straży Bezpieczeństwa „Opór” potoczyły się dość dziwnie. W roku 1945, gdy wielu polskich żołnierzy podejmowało decyzję o kontynuacji walki zbrojnej (tym razem z nowym okupantem – Sowietami i ich polskojęzycznymi, komunistycznymi marionetkami), większość partyzantów „Oporu” zasilła szeregi Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego. Niektórzy ludowcy, jak choćby Tadeusz Lecyń „Czapka”, polubili swoją pracę i zaakceptowali stalinowski totalitaryzm. Inni jednak czuli się w nowej roli tak źle, że potajemnie nawiązali współpracę z niepodległościowym podziemiem antykomunistycznym. Do zaszczytnego grona sabotażystów, wartowników UB, należeli Wojciech Dębski „Bicz” i jego konspiracyjny zastępca Teofil Górka „Dywan”, prywatnie narzeczony Genowefy Kroczek. Czyżby od początku chcieli oni infiltrować czerwony aparat represji[4]? Jedno jest pewne: „Bicz” i „Dywan” utrzymywali kontakt z aktywnymi oddziałami Armii Krajowej. Starali się również pracować w taki sposób, żeby nie utrudniać życia tym antyreżimowym grupom.

Rozbicie aresztu w Limanowej

O nielojalności Dębskiego, Górki i innych chłopaków z BCh doskonale wiedziało kierownictwo limanowskiego PUBP. Weterani LSB „Opór” nie zawsze potrafili bowiem zatuszować takie drobiazgi, jak ukrywanie akowskiej broni czy przemykanie grypsów od uwięzionych Żołnierzy Wyklętych. Przełożeni „Bicza” i „Dywana” – ideowi peperowcy z Niska na Podkarpaciu – rozważali nawet możliwość zwolnienia delikwentów z pracy. 17 kwietnia 1945 r. oddział AK pod dowództwem Jana Wąchały „Łazika” bez jednego wystrzału rozbił ubecki areszt w Limanowej, uwalniając czternaścioro więźniów politycznych. Nie byłoby to możliwe, gdyby nie świadoma współpraca plutonu wartowniczego o bechowskim rodowodzie. Teofil Górka „Dywan”, Antoni Mruk „Guzik” i Franciszek Miśkowiec „Wacek” (uprzedzeni o planowanym szturmie) dobrowolnie wpuścili Niezłomnych na teren więzienia. Kiedy akowcy zaatakowali piętro budynku, wywiązała się okrutna strzelanina. „Guzik” i „Wacek” stracili w niej życie, a dyrektor UB, jego żona i jeden z funkcjonariuszy ponieśli rany.

Skatowany na śmierć

Nazajutrz bezpieka aresztowała Wojciecha Dębskiego „Bicza”. Komuniści uznali, że chociaż nie brał on udziału w operacji partyzanckiej Jana Wąchały „Łazika”, to jednak jest odpowiedzialny za niesubordynację ubeków wywodzących się z Ludowej Straży Bezpieczeństwa „Opór”. Mimo iż mężczyzna miał za sobą krótkotrwałą służbę w PUBP, zatłuczono go kijami jak zwykłego aresztanta (czy zrobiono to umyślnie, czy też zgon ofiary nastąpił wskutek zbyt intensywnego przesłuchania?). Tak zginął Wojciech Dębski „Bicz”, uczestnik wojny obronnej 1939 roku, znakomity „leśny” z czasów okupacji hitlerowskiej. Jego zwłoki, podobnie jak szczątki „Guzika” i „Wacka”, zostały barbarzyńsko wrzucone do szamba na terenie lokalnego Urzędu Bezpieczeństwa[5]. Dopiero po odwilży gomułkowskiej, w roku 1957, rodziny Dębskiego, Mruka i Miśkowca zdołały zmusić PZPR do wydania zgody na ekshumację i godny pochówek sponiewieranych

kombatantów BCh. Trzej przyjaciele Żołnierzy Wyklętych zostali pogrzebani na cmentarzu rzymskokatolickim w Limanowej.

Oddział antykomunistyczny

Nieposłuszni wartownicy, którzy wiosną 1945 r. pozwolili intruzom przekroczyć drzwi PUBP, w większości dołączyli do uciekających więźniów. Grupa dezertersów z Teofilem Górką na czele przekształciła się wkrótce w partyzancki oddział antykomunistyczny. Zmartwychwstanie „Dywana” jako człowieka „żyjącego prawem wilka”[6] sprawiło, że do akcji wróciła również jego ukochana, Genia Kroczkówna „Lotte”. Niestety, dziewczyna trafiła niebawem w szpony ubecji, która zamierzała z niej uczynić kartę przetargową w demonicznej grze z Górką. O tym, jak ważna jest „Lotte” dla „Dywana”, wiadomo dzięki donosom Tadeusza Lecynia „Czapki” – eksbechowca, który autentycznie przeszedł na stronę bolszewii. 9 maja 1945 r. drużyna „Dywana” bezkrwawo odbiła młodą sanitariuszkę i dwanaście innych osób. Dokonała tego dzięki garstce pozostałych w bezpieczeństwie dywersantów, którzy po prostu przekazali Niezłomnym klucze do więziennych cel. A dlaczego stalinowcy niczego nie zauważyli? Bo akurat opijali z czerwonoarmistami upadek nazistowskich Niemiec[7].

Strzał w głowę

Kondycja psychofizyczna, w jakiej znajdowała się Genowefa Kroczek po opuszczeniu ubeckich kazamatów, była nie do pozazdroszczenia. Panna „Lotte”, niegdysiejsza współpracowniczka ofiar wojny, teraz sama potrzebowała opieki medycznej. Wybawiciele zastali ją mocno poturbowaną oraz dotkniętą faktem, że przetrzymywano ją w jednej celi z Niemkami i folksdojczkami. Początkowo „leśni” ukryli Genię w którymś z zaufanych gospodarstw w Mordarce, później jednak Górka przeniósł ją do specjalnej kryjówki pod Modyniem. 14 maja 1945 r. cały oddział rozpoczął przygotowania do kolejnej relokacji, ale przeszkodziła mu w tym zadaniu niespodziewana obława UB. Spanikowani partyzanci rzucili się do ucieczki, na co agresorzy zareagowali serią z broni maszynowej. Kroczkówna została postrzelona w nogę. Do cierpiącej sanitariuszki podszedł jej dawny pacjent, Tadeusz Lecyń „Czapka”, i zapytał o miejsce pobytu „Dywana”. Dziewczyna „odpowiedziała, że nie wie, a jakby wiedziała, to i tak by nie powiedziała”[8]. Zirykowany zdrajca dobił ją strzałem w głowę.

Egzekucja mordercy

Ciało Genowefy przez wiele godzin leżało na świeżym powietrzu, pod gołym niebem. Usunięciem zwłok zajęli się dopiero podwładni Teofila Górki „Dywana”, którzy przystąpili do tych czynności, gdy okolica wydała im się w miarę bezpieczna. Pogrzeb bohaterki miał miejsce na cmentarzu parafialnym w Przyszowej. Śmierć zasłużonej sanitariuszki nie mogła ujść „Czapce” na sucho. Po dwóch nieudanych próbach zlikwidowania bandyty misję pomszczenia Kroczkówny powierzono Marianowi Mordarskiemu ps. „Orzeł” i Janowi Millanowi ps. „Pantera”. 19 czerwca 1945 r. obaj akowcy, którzy uważnie obserwowali ubeków Tadeusza Lecynia i Antoniego Zonia, weszli za śledzonymi do jednej z małopolskich restauracji (Limanowa, Rynek). Tam, w lokalu gastronomicznym Kazimierza Florka, ostatecznie rozprawili się z zabójcą „Lotte”. Kilka lat później Mordarski wrócił do cywila i... zrobił wspaniałą karierę jako mikrobiolog[9]. Już w 1950 r. zaoferowano mu posadę asystenta na Akademii Medycznej we Wrocławiu. Potem pozwalano mu odwiedzać kraje Zachodu.

III Rzeczpospolita

Na cmentarzu w Limanowej, niedaleko grobów „Bicza”, „Guzika” i „Wacka”, wisiała kiedyś tablica pamiątkowa gloryfikująca ubeków (m.in. „Czapkę”) i milicjantów zabitych w walkach z Żołnierzami Wyklętymi. W 2014 r. anonimowy antykomunista zamalował ją czerwoną farbą i namalował na niej znak Polski Walczącej. Opisane wydarzenie przypomniało Instytutowi Pamięci Narodowej i Małopolskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu o istnieniu tego haniebnego reliktu PRL. Gdy podjęto decyzję o demontażu płyty,

krakowscy ipeenowcy wyruszyli na prowincję w celu wykonania powierzonego im zadania. Jakże wielkie było ich zdumienie, kiedy odkryli, że kotwica PW została starannie zmyta, a przed samą tablicą pojawiły się znicze oraz świeże kwiaty! Akcja dekomunizacyjna przebiegła jednak bez zakłóceń. Genowefa Kroczeł „Lotte” długo pozostawała bohaterką zapomnianą. Szczęśliwie, zaczęło się to zmieniać dzięki uczniom Gimnazjum nr 2 w Nowym Sączu (2016-2017). Młodzież odnalazła mogiłę sanitariuszki i zachęciła samorządowców do popularyzacji tej pięknej postaci.

Naręczony Kroczkówny

Teofil Górka „Dywan” urodził się 8 sierpnia 1923 r. w Siekierczynie koło Limanowej. Należał do Stronnictwa Ludowego, podobno dysponował własnym gospodarstwem rolnym. Utworzony przez niego oddział partyzancki nie miał na koncie zbyt wielu sukcesów. Gdy latem 1945 r. grupa Górki została rozbita przez limanowską bezpiekę, skonsternowany dowódca nie do końca „zachował się jak trzeba”[10]. Młodzieniec, wspierany przez swoją rodzinę, zdołał wybłagać PUBP o jeszcze jedną szansę. W zamian za obietnicę przebaczenia ujawnił resztę swojej drużyny i oddał komunistom część zgromadzonej broni palnej. Aparat represji, który widocznie uwierzył w skrucę „Dywana”, uczynił go komendantem posterunku MO w Łukowicy. Po pewnym czasie okazało się jednak, że ów „powrót syna marnotrawnego”[11] był fałszywy. Teofil nawiązał bowiem współpracę z samoobroną AK Zygmunta Wawrzuty „Śmiałego”. W roku 1946 Górka został ostatecznie wydalony ze służby, a trzy lata później – aresztowany. 4 czerwca 1951 r. usłyszał wyrok czterech lat pozbawienia wolności.

„Łazik”, „Ogień” i „Ośka”

Jan Wąchała „Łazik”, który 17 kwietnia 1945 r. rozbił areszt PUBP w Limanowej, jest bohaterem mało pochlebnej książki pt. „Oddział. Między AK i UB – historia żołnierzy ‘Łazika’” (2016). Publikację tę przygotował Jerzy Wójcik, redaktor naczelny krakowskiej i katowickiej „Gazety Wyborczej”. Według autora, „Łazik” był pod koniec życia postacią bardzo niejednoznaczną. Co więcej, został zlikwidowany przez podwładnych Józefa Kurasia „Ognia”, kontrowersyjnego Niezłomnego z Podhala. Warto odnotować, że „Ogień”, tak jak „Bicz” i „Dywan”, wywodził się z Batalionów Chłopskich i miał w swojej biografii szokujący epizod z UB/MO. Jednakże najciekawszym przykładem milicjanta-sabotażysty o bechowskim rodowodzie jest Jan Sońta „Ośka”, wyjątkowy bohater Ziemi Kielecko-Radomskiej (pisałam o nim w artykule zatytułowanym „Służył w BCh, trafił do MO, wspierał Żołnierzy Wyklętych” – 2016 r.). Sońta został za swoją postawę skazany na karę śmierci, lecz doczekał się ułaskawienia dzięki wstawiennictwu kolegów z GL/AL i znajomych wojaków radzieckich.

**Natalia Julia Nowak,
10.01. – 26.02. 2018 r.**

PS. Jeśli chodzi o Tadeusza Lecynia „Czapkę”, to polskie podziemie niepodległościowe nie dawało mu spokoju nawet po śmierci. Doszło wręcz do tego, że poakowski oddział Zygmunta Jońca „Zyga” urządził zasadzkę na... kondukt pogrzebowy eskortujący zwłoki ubeka na cmentarz! W wyniku udanego zamachu trumna zbrodniarza została roztrzaskana, a kilku funkcjonariuszy-żałobników pożegnało się z życiem. Nie chcę być złośliwa, ale przypomina mi się tutaj fragment piosenki „Pogrzeb” zespołu Ramzes & The Hooligans: „Zapraszam wrogów i przyjaciół, na pewno będzie mała zadyma. Uchwyty z trumny są dobre na kastety i może ktoś mi towarzystwa dotrzyma?”.

PRZYPISY

[1] „Zielony Krzyż, wydział sanitarny Ludowego Związku Kobiet, utworzony 1942 od jesieni 1943 podporządkowany wydziałowi sanitarnemu KG BCh; organizował służbę sanitarną dla BCh, Lud. Straży Bezpieczeństwa i ludności cywilnej (szpitale polowe, szkolenie sanitariuszek – 1942-44 ok. 8 tys. osób,

gromadzenie leków); jego działalnością kierowały M. Szczawińska ('Czarna Maria') i A. Chorążyna ('Hanka')" [źródło: „Zielony Krzyż”, Encyklopedia.pwn.pl]

[2] „Ludowy Związek Kobiet (LZK), konspiracyjna organizacja społ.-polit. kobiet, utworzona II 1942, związana z ruchem lud. i uznająca zwierzchnictwo Centralnego Kierownictwa Ruchu Ludowego; prowadziła służbę sanitarną, obsługę konspiracyjnej łączności i kolportażu wydawnictw 'Roch' i BCh, pomoc rodzinom więzionych i pomordowanych, zaopatrywanie w żywność oddziałów BCh, samokształcenie i tajne nauczanie; w składzie kierownictwa LZK m.in.: A. Chorążyna, M. Szczawińska, W. Tropaczyńska-Ogarkowa; LZK skupiał ok. 12 tys. kobiet, z tego 8 tys. działało w Zielonym Krzyżu; prasa centralna ('Żywią', 'Biedronka') i terenowa; od 1945 członkinie LZK podjęły działalność w PSL i ZMW RP 'Wici'" [źródło: „Ludowy Związek Kobiet”, Encyklopedia.pwn.pl]

[3] „Ludowa Straż Bezpieczeństwa, konspiracyjna organizacja zbrojna o charakterze milicji partyjnej, tworzona od jesieni 1943 z oddziałów terytorialnych Batalionów Chłopskich; polit. podporządkowana Centralnemu Kierownictwu Ruchu Ludowego; organizacją kierował Centralny Wydział LSB; komendant gł.: S. Koter ('Poręba'); LSB ochraniała działalność SL 'Roch', zapewniała porządek społ. na wsi, wypełniając zadania określone przez Kierownictwo Walki Cyw.; w skład organizacji weszła większość garnizonów oraz oddziałów partyzanckich i oddziałów specjalnych BCh (ponad 200), które nie podlegały wcieleniu do AK; 1944 LSB liczyła kilkadziesiąt tys. czł. skupionych w załogach obwodowych, gminnych i gromadzkich, gł. w okręgach: kiel., lubel. i krak.; IX 1945 LSB została rozwiązana (wraz z BCh)" [źródło: „Ludowa Straż Bezpieczeństwa”, Encyklopedia.pwn.pl]

[4] Podobno uczynili to na rozkaz swoich pryncypałów z zielonej konspiracji.

[5] Makabryczną, szambową wersję omawianych wydarzeń promuje Dominika Kalaga, polonistka z Mszany Dolnej, autorka książki „Nie o taką Polskę walczyli” (2015) [zob.: Stefan Hutek – „Nie o taką Polskę walczyli” – Spotkanie autorskie z Dominiką Kalagą”, Ziemiylimanowska.pl]. Natomiast dr Dawid Golik, pracownik krakowskiej ekspozytury Instytutu Pamięci Narodowej, utrzymuje, że ciało Wojciecha Dębskiego „Bicza” zostało po prostu zakopane w ziemi obok budynku limanowskiego PUBP [zob.: Dawid Golik – „Rozbić areszt, uwolnić akowców”, Dziennikpolski24.pl].

[6] Aluzja do wiersza „Wilki” Zbigniewa Herberta.

[7] Hitlerowcy zniknęli z Limanowszczyzny już 19 stycznia 1945 r., ale nie oznaczało to jeszcze oficjalnego zakończenia II wojny światowej. Za początek PRL w powiecie limanowskim można uznać 27 stycznia 1945 r., kiedy to przybyła do Limanowej (a raczej: została tam przyniesiona na sowieckich bagnietach) delegacja sił bezpieczeństwa z Rzeszowszczyzny. Stalinizm trwał na Ziemi Limanowskiej do roku 1957, czyli do objęcia władzy przez Czesława Bogacza, reformistycznego przewodniczącego Prezydium MRN.

[8] Relacja naocznego świadka, Teofila Górki „Dywana” [cyt. za: Dawid Golik – „Niezlomna sanitariuszka 'Lotte'”, Dziennikpolski24.pl].

[9] „Mordarski Marian, ur. 10 XI 1927, Nowy Sącz, zm. 4 II 2003, Wrocław, mikrobiolog; od 1971 profesor Inst. Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. L. Hirszfelda we Wrocławiu (1986-99 dyrektor); od 1991 członek PAN; od 1962 redaktor nacz. czasopisma 'Postępy Higieny i Medycyny Doświadczalnej'; prace z zakresu biologii i taksonomii promieniowców, biosyntezy antybiotyków i innych wtórnych metabolitów, mechanizmu działania antybiotyków na komórki bakteryjne i nowotworowe, immunomodulatorów i ich działania” [źródło: „Mordarski Marian”, Encyklopedia.pwn.pl]

[10] Nawiązanie do słów Danuty Siedzikówny „Inki” – sanitariuszki 5. Wileńskiej Brygady AK majora Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki” – która w swoim ostatnim więziennym grypsie napisała: „Jest mi smutno, że muszę umierać. Powiedźcie mojej babci, że zachowałam się jak trzeba...”.

[11] Por.: Ewangelia wg św. Łukasza, rozdział 15, wersety 11-32.

WYKAZ ŹRÓDEŁ

1. Dawid Golik – „Niezlomna sanitariuszka ‘Lotte’” [„Dziennik Polski”, Dziennikpolski24.pl]
2. Dawid Golik – „Rozbić areszt, uwolnić akowców” [„Dziennik Polski”, Dziennikpolski24.pl]
3. Dawid Golik – „Śmiały do samego końca” [„Dziennik Polski”, Dziennikpolski24.pl]
4. Piotr Subik – „Kobiety wyklęte, czyli walka z komuną niezależnie od płci” [„Dziennik Polski”, Dziennikpolski24.pl]
5. Maciej Korcuć – „Od likwidacji ubeków do katedry naukowej. ‘Śmiga’ – naukowiec z przeszłością” [„Gazeta Polska”, Gazetapolska.pl]
6. Filip Musiał – „Śmierć nie pytała o wiek” [„Tygodnik Powszechny”, Tygodnikpowszechny.pl]
7. Agnieszka Małecka – „Młodość odkrywała sądeckich bohaterów” [„Dobry Tygodnik Sądecki”, Dts24.pl]
8. Tatiana Biela – „Nowy Sącz - Łukowica: gimnazjalistki znalazły patronkę dla parku” [„Dobry Tygodnik Sądecki”, Dts24.pl]
9. Dominika Kalaga – „Limanowa w okresie drugiej wojny światowej” [„Informator Miejski. Wydanie specjalne: 450 lat miasta Limanowa 1565-2015”, Miasto.limanowa.pl]
10. Magdalena Dyląg – „Limanowa w okresie PRL-u” [„Informator Miejski. Wydanie specjalne: 450 lat miasta Limanowa 1565-2015”, Miasto.limanowa.pl]
11. Jerzy Bednarek – „Przestępczość wśród funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa w latach 1946-1950 w ocenie Biura do spraw Funkcjonariuszy MBP” [„Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej”, Bazhum.muzhp.pl]
12. Alicja Gałęziowska – „Genowefa Kroczek ‘Lotte’ (1919-1945)” [Fundacja Centrum Edukacji Mobilnej, Bohaterzy.edumobile.pl]
13. Alicja Gałęziowska – „Natalia Kunicka i Klaudia Padula uczennice Gimnazjum nr 2 im. ks. Jana Twardowskiego w Nowym Sączu walczą o mandaty poselskie na XXIII Sesję Sejmu i Młodzieży” [Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jana Kochanowskiego w Nowym Sączu – oddziały gimnazjalne (Gimnazjum nr 2 im. ks. Jana Twardowskiego w Nowym Sączu), G2.jp.net.pl]
14. Wiktoria Bulanda, Paweł Kunicki – „Genowefa Kroczek” [Urząd Gminy Łukowica, Lukowica.pl]
15. Wiktoria Bulanda, Paweł Kunicki – „Genowefa Kroczek ‘Lotte’” [YouTube, Youtube.com/user/kania170]
16. Stefan Hutek – „‘Nie o taką Polskę walczyli’ – Spotkanie autorskie z Dominiką Kalagą” [Ziemia Limanowska, Ziemialimanowska.pl]
17. Kazimierz Wilk – „Rozbicie ubeckiego aresztu w Limanowej, przez Kamienną Górę do oddziału Ognia, wrocławski profesor światowej sławy” [Wirtualne Muzeum Historii Wy(za)klętej, Armiakrajowazgorzelec.blogspot.com]
18. Karolina Kot – „Limanowa – groby żołnierzy Armii Krajowej i Batalionów Chłopskich” [Strażnicy Czasu, Straznicyzczasu.pl]
19. Grzegorz Wąsowski – „Krótka refleksja na temat kontrowersji wokół postaci Józefa Kurasia ‘Ognia’, odpowiedniej perspektywy i patriotyzmu pejzażu” [wPolityce, Wpolityce.pl]
20. Magdalena Kościółek – „6 mandatów dla gimnazjalistów” [miastoNS, Miastons.pl]
21. Jerzy Wójcik – „Osiem śmierci ‘Łazika’. Historia dowódcy patrolu likwidacyjnego AK na Sądecczyźnie” [Nowa Historia, Nowahistoria.interia.pl]
22. Szymon Nowak – „‘Oddział. Między AK i UB – historia żołnierzy Łazika’ J. Wójcik – recenzja” [Historia, Historia.org.pl]
23. Piotr Szubarczyk – „Inka. Zachowałam się jak trzeba...” [Dom Wydawniczy „Rafael”, Kraków 2013]
24. Janusz Gmitruk – „Bataliony Chłopskie” [szósty tom cyklu „Polska Walcząca – Historia Polskiego Państwa Podziemnego”, Edipresse-Kolekcje i Bellona SA, Warszawa 2015]
25. Zbigniew Herbert – „Wilki” [utwór poetycki z tomu „Rovigo”, Bliskopolski.pl]
26. „Marta Florkiewicz-Borkowska Nauczycielem Roku 2017!” [„Głos Nauczycielski”, Glos.pl]
27. „Historia ‘Łazika’” [Nowa Historia, Nowahistoria.interia.pl]
28. „‘Łazik i inni: historie splątane’ – spotkanie z cyklu ‘Krakowska Loża Historii Współczesnej’” [Nowa Historia, Nowahistoria.interia.pl]
29. „Mogła Genowefy Kroczek ps. ‘Lotte’, ofiary terroru stalinowskiego z 1945 r. w Przyszowej” [Groby Wojenne na Terenie Małopolski, Grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl]
30. „Kwatera wojenna z I i II wojny światowej nr 366 w Limanowej” [Groby Wojenne na Terenie Małopolski, Grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl]
31. „Streszczenie rozprawy doktorskiej mgr. Joanny Kurczab pt. ‘Aparat bezpieczeństwa wobec Podziemia Niepodległościowego w powiecie limanowskim w latach 1945-1957’” [Instytut Historii im. Tadeusza

Manteuffla PAN, Ihpan.edu.pl]

32. „Ruch ludowy w służbie RP – Opór” [Instytut Pamięci Narodowej, Ipn.gov.pl]

33. „70. rocznica akcji rozbicia więzienia św. Michała w Krakowie – Kraków, 18 sierpnia 2016” [Instytut Pamięci Narodowej (oddział krakowski), Krakow.ipn.gov.pl]

34. „70. rocznica akcji rozbicia więzienia św. Michała w Krakowie” [Kraków Travel, Krakow.travel]

35. „Czas okupacji” [Urząd Gminy Łukowica, Lukowica.pl]

36. „Partyzantka” [Urząd Gminy Łukowica, Lukowica.pl]

37. „Historia Łukowicy cd.” [Gimnazjum w Łukowicy, Lukowica.neostrada.pl]

38. „Historia wsi Jadamwola” [Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Pułaskiego w Jadamwoli, Spjadamwola.strefa.pl]

39. „Uczniowie Gimnazjum nr 2 ubiegają się o mandaty poselskie na XXII Sesję Sejmu Dzieci i Młodzieży” [Urząd Miasta Nowego Sącza, Nowysacz.pl]

40. „Nowy Sącz: Kandydaci na posłów z Gimnazjum nr 2” [Sądeczanie, Sadecczanin.info]

41. „Artykuł o partyzantce z Przyszowej Genowefie Kroczek” [Ziemia Limanowska, ZiemiaLimanowska.pl]

42. „Przyszowa 2017 – Tropem Wilczym” [Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych 1. Pułku Strzelców Podhalańskich AK, Grh.limanowa.org]

43. „Nasza ‘Inka’. Mogiła sanitariuszki AK Genowefa Kroczek ‘Lotte’” [Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych 1. Pułku Strzelców Podhalańskich AK, Facebook.com/Stowarzyszenie-Rekonstrukcji-Historycznych-1-PSP-AK-468633663161836]

44. „Limanowa, 17 kwietnia 1945 r. Zatrzymać komunistyczny terror...” [Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych 1. Pułku Strzelców Podhalańskich AK, Limanowa.in]

45. „‘Opór’ we wspomnieniach...” [Limanowa.in, Malopolska.in]

46. „Żołnierze wyklęci – Cześć Ich Pamięci!” [Limanowa.in, Sacz.in]

47. „Zamalowano tablicę szkalującą Żołnierzy Wyklętych” [Niezależna.pl, Limanowa.in]

48. „Usuną tablicę gloryfikującą UB za walkę z ‘Żołnierzami Wyklętymi’” [Wprost.pl, Limanowa.in]

49. „Kontrowersyjna tablica została usunięta” [Limanowa.in]

50. „Uroczyste uczczono pamięć o ‘Żołnierzach Wyklętych’” [Limanowa.in]

51. „De Press – Myśmy Rebelianci” [YouTube, Youtube.com/user/powstanie44]

52. „Ramzes & The Hooligans – Pogrzeb” [YouTube, Youtube.com/user/baksiu95]

53. „Syn marnotrawny” [Biblia Tysiąclecia, Biblia.deon.pl]

54. „Zielony Krzyż” [Encyklopedia PWN, Encyklopedia.pwn.pl]

55. „Ludowy Związek Kobiet” [Encyklopedia PWN, Encyklopedia.pwn.pl]

56. „Ludowa Straż Bezpieczeństwa” [Encyklopedia PWN, Encyklopedia.pwn.pl]

57. „Mordarski Marian” [Encyklopedia PWN, Encyklopedia.pwn.pl]

58. „Żelazne kompanie” [film dokumentalny Janusza Gmitruka i Wojciecha Nalazka, TVP 2002]

59. „Z archiwum IPN. ‘Ośka’” [film dokumentalny Tadeusza Doroszuka i Adama Sikorskiego, TVP 2009]

60. „Rozkaz sumienia” [serial fabularno-dokumentalny Roberta Miękusa i Marcina Cygala, TVP 2013]

61. Natalia Julia Nowak – „Służył w BCh, trafił do MO, wspierał Żołnierzy Wyklętych” [Njnowak.tnb.pl, Njnowak.blogspot.com, Njnowak.wordpress.com, Njnowak.tumblr.com, Njnowak.livejournal.com]